

careful to guard himself from touching his wife's clothing [during her period], and more so, from handing things to one another. [The Talmud relates] a certain student who had learned both the Written and Oral Torah extensively and served Torah scholars extensively. Because he was not careful about his wife's white days [the seven days between the end of menstruation and the immersion], and would lie next to her, he died in the middle of his years. Regarding him Eliyahu, may he be remembered for good, said,

“Blessed is the Omnipresent, Who killed him!” If you are a person intent on correcting yourself spiritually, then learn clearly, from learned people or from books, that which is forbidden during the time of separation; learn to do and fulfill G-d's commandment. And G-d, for His part, will give that which is good; He will not withhold good from those who walk wholeheartedly with Him.

Practical Law:

Rambam, Laws of Reciting Shema, Ch. 1

(1) What is the proper time for reciting the Shema at night? The optimal way to fulfill the commandment is between the time that the stars come out and midnight. But if someone was remiss and delayed and said it [after midnight but] before dawn, he has fulfilled his obligation. For the Sages set the limit of midnight only in order to prevent people from being remiss in their obligation.

(2) If someone recited the evening Shema after dawn but before sunrise, he has not fulfilled his obligation unless it was an accident; for example, if he were drunk, sick, or the like. If a person who had such an accident recites it at this time, he does not say the blessing

hashkiveinu [after it].

YITRO FOR THURSDAY NIGHT

יתרו ליל ששי

צירוף יהוה
 כו וישלח משה את-התנו וילך לו אל-
 ליה לארציה:

(27) And Moshe sent his father-in-law, and he went off to his land. 19 (1) In the

RASHI

(27) **And he went off to his land** — *To convert the members of his family.* (Mekhilta)

רחוקה על כן יזהר מאד לשמור עצמו מליגע בבגדי אשתו וכל שכן לתת מיד ליד. ותלמיד אחד שקרא ושנה ושמם תלמידי חכמים מפני שלא היה נזהר בימי לבונה והיה שוכב אצלה מת בחצי ימיו ואמר עליו אליה זכור לטוב ברור המקום שהרגו. ואם בעל נפש אתה דרוש נא כיום הדברים האסורים בזמן פרישותה מפי סופרים או מפי ספרים ותלמד לעשות ולקיים מצות ה' וגם ה' יתן הטוב לא ימנע טוב להולכים בתמים:

הלכה

הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק א

א איזהו זמן קריאת שמע בלילה מצותה משעת יציאת הכוכבים עד חצי הלילה ואם עבר ואחר וקרא עד שלא עלה עמוד השחר יצא ידי חובתו שלא אמרו עד חצות אלא כדי להרחיק אדם מן הפשיעה: ב הקורא קריאת שמע של ערבית אחר שעלה עמוד השחר קודם הנגן החמה לא יצא ידי חובתו אלא אם כן היה אנוס כגון שכור או חולה או כיוצא בהן ואנוס שקרא בעת זה אינו אומר השכיבנו:

רש"י

(כו) וילך לו אל ארצו. לגיר בני משפחתו:

א בִּירְחָא תְּלִיתָאָה לְמַפְק בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
בְּיוֹמָא הַדִּין אַתּוּ לְמַדְבְּרָא
דְּסִינַי: ב וְנִטְלוּ מִרְפִּידִים וְאִתּוּ
לְמַדְבְּרָא דְּסִינַי וְשִׁרוּ בְּמַדְבְּרָא
וְיִשְׂרָאֵל תַּמָּן יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל
טוֹרָא: ג וּמֹשֶׁה סָלַק לְקֻדְמָא יְיָ
וּקְרָא לֵיהּ יְיָ מִן טוֹרָא לְמִימַר
כְּדָנָן תִּימַר לְבַיִת יַעֲקֹב וּתְחַוֵּי

אַרְצוֹ: פ רביעי יט א בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָן מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ
מִדְּבַר סִינַי: ב וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ
מִדְּבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲן־שָׁם יִשְׂרָאֵל
נֶגְדַד הַהָר: ג וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים
וַיִּקְרָא אֵלָיו יְדוּהַ מִן־הָהָר לֵאמֹר פֹּה

third month of the Children of Israel's departure from the land of Egypt, on this day they arrived in the desert of Sinai. (2) They journeyed from Rephidim, and they arrived in the desert of Sinai, and encamped in the desert, and Israel encamped there opposite the mountain. (3) And Moshe ascended to God, and the Lord called to him from the mountain, saying; So shall you say to the house

RASHI

(1) **On this day** — *On the New Moon* (Mekhilta, Shabbat 86b). *It should not have said, ביום הזה — “on this day” but rather, ביום ההוא — “on that day.” What is the meaning of “on this day?” That the words of the Torah shall be new to you, as if they were given today.* (Tanchuma) (2) **They journeyed from Rephidim** — *Why does [Scripture] need to repeat and explain from where they had journeyed? Did it not already state (Exodus 17:1) that they were encamped in Rephidim? It is clear that they journeyed from there. But [it is repeated] to compare their journey from Rephidim to their arrival*

in the Sinai desert. Just as their arrival in the Sinai desert was with repentance, so was their journey from Rephidim with repentance. (Mekhilta) **And Israel encamped there** — *[It should have stated ויחנו in plural, however, ויחן, in the singular form, is here, denoting that they encamped there, united] as one man with one heart, but all the other encampments were [divided] with complaints and dissension.* (Mekhilta) **Opposite the mountain** — *[This means] toward, its east side. And wherever you find [the word] opposite (נגד), it means facing the eastern side [of the place].* (Mekhilta) *[I.e., they were facing west, toward the eastern side of Mount Sinai.]* (3) **And Moshe ascended** — *on the second day [of Sivan] (Shabbat 86a), and all his ascents were early in the morning, as it is said: “And Moshe arose early in the morning.” (Exodus 34:4)* **So shall you say** — *In this language and in this order.* (Mekhilta) **To the house of Yaakov** — *These are the women. [Regarding them the Torah states; תאמר,*

רש"י

(א) ביום הזה. בראש חודש. לא היה צריך לכתוב אלא ביום ההוא מהו ביום הזה שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו: (ב) ויסעו מרפידים. למה הצריך לחזור ולפרש מהיכן נסעו והלא כבר כתב שברפידים היו חונים בידוע שמשם נסעו אלא להקיש נסיעתן מרפידים לביאתן למדבר סיני מה ביאתן למדבר סיני בתשובה אף נסיעתן מרפידים בתשובה: ויחן שם ישראל. באיש אחד בלב אחד אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת: נגד ההר. למזרחו וכל מקום שאתה מוצא נגד פנים למזרח: (ג) ומשה עלה. ביום השני וכל עליותיו בהשכמה היו שנאמר וישכם משה בבקר: פה תאמר. בלשון הזה וכסדר הזה: לבית יעקב. אלו

לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל: ד אֲתוֹן חֲזוֹתוֹן
 דִּי עֲבָדִית לְמִצְרַיִם וּנְטָלִית
 יִתְכוֹן כְּדַעַל גְּדִפֵי נִשְׂרִין
 וְקָרַבִּית יִתְכוֹן לְפִלְחָנִי:
 ה וּכְעַן אִם קִבְּלָא תִקְבְּלוֹן

תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל:
 ד אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם
 וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל־כַּנְפֵי נְשָׂרִים וְאִבֵּא
 אֶתְכֶם אֵלַי: ה וְעַתָּה אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמָעוּ

of Yaakov and tell the sons of Israel, (4) You have seen what I did to Egypt, and that I carried you on the wings of eagles, and brought you to Me. (5) And now,

RASHI

rather than תדבר, indicating gentle speech, (see Rashi, Numbers 12:1) i.e.,] say it to them in a gentle manner. (Mekhilta) **And tell the sons of Israel** — The punishments and the fine details [of the laws] explain to the males, matters that are as harsh as wormwood. (Mekhilta, Shabbat 87a) **(4) You have seen** — This is not a tradition that you have. I am not sending you a verbal message; I am not calling witnesses to attest to you, rather, you [yourselves] have seen that which I did to the Egyptians. For many sins were they liable to Me before they attacked you, but I did not punish them except through you [thus showing My love for you]. (Mekhilta) **And that I carried you** — This refers to the day that the Israelites came to Raamses. For the Israelites were dispersed throughout the entire land of Goshen. And in a short time, when they had to travel and leave, they all gathered in Raamses (Mekhilta). Onkelos, however, renders ואשא, as ואסיע אתכם, and I caused you to travel. He [Onkelos] amended [the translation of] the passage in a way respectful to the One above. **On the wings of eagles** — Like an eagle, who carries its young upon its wings, for all other birds place their young between their feet since they fear other birds flying above them. The eagle, however, fears only man, lest he shoot an arrow at it, for no other bird flies above it. Therefore, it places them [its young] on its wings. Saying; Better that the arrow should pierce me and not my fledglings. I [G-d] too did that: “Then the Angel of G-d [who went before the camp of Israel,] moved [and went behind them]. And it came between the Egyptian camp and the camp of Israel,” (Exodus 14:19,20) and the Egyptians shot arrows and catapult stones, which the

רש"י

הנשים תאמר להן בלשון רכה: ותגיד לבני ישראל. עונשין ודקדוקין פרש לזכרים דברים הקשין בגידין: (ד) אתם ראייתם. לא מסורת היא בידיכם לא בדברים אני משגר לכם לא בעדים אני מעיד עליכם אלא אתם ראייתם אשר עשיתי למצרים על כמה עברות היו חיבין לי קודם שנודו ויגו לכם ולא נפרעתי מהם אלא על ידכם: ואשא אתכם. זה היום שבאו ישראל לרעמסס שהיו ישראל מפורזין בכל ארץ גושן ולשעה קלה כשבאו לסע ולצאת נקבצו בלם לרעמסס. ואונקלוס תרגם ואשא כמו ואסיע אתכם ונטלית יתכון תקן את הדבור דרך כבוד למעלה: על כנפי נשרים. כנשר הנושא גוזליו על כנפיו שכל שאר העופות נותנים את בניהם בין רגליהם לפי שמתיראין מעוף אחר שפורח על גביהם אבל הנשר הזה אינו מתירא אלא מן האדם שמא יורוק בו חץ לפי שאין עוף פורח על גביו לכך נותנו על כנפיו אומר מוטב יכנס החץ בי ולא בכני. אף אני עשיתי כן ויסע מלאף האלהים וגו'. ויבא בין מחנה מצרים וגו'. והיו מצרים זורקים חצים ואבני בליסטראות והענן

לְמִימְרֵי וַתִּטְרוּן יְת קִנְמִי
 וַתְּהוֹן קְדָמִי תְּבִיבִין מְכָל
 עַמְמֵיָא אַרִי דִי לִי כָּל אַרְעָא:
 וַאֲתוֹן תְּהוֹן קְדָמִי מְלָכִין
 כְּהִנִּין וְעַם קְדִישׁ אֱלִין
 פִּתְגָמֵיָא דִי תַמְלִל עִם בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: ז וַאֲתָא מֹשֶׁה וְקָרָא
 לְסָבִי עֲמָא וְסָדֵר קְדָמִיהוֹן יְת
 כָּל פִּתְגָמֵיָא הָאֱלִין דְּפִקְדִיָּה
 יִ: ח וַאֲתִיבּוּ כָּל עֲמָא כְּחֵדָא
 וְאָמְרוּ כָּל דִּי מְלִיל יִי נַעֲבַד
 וְאֲתִיב מֹשֶׁה יְת פִּתְגָמֵי עֲמָא

בְּקִלִּי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וְהֵיְתֶם לִי
 סִגְלָה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ:
 וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מִמְּלֹכֶת כְּהֻנִּים וְגוֹי קָדוֹשׁ
 אֱלֹהֵ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַּר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: חמִישִׁי ז וַיָּבֵא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזֻקְנֵי
 הָעַם וַיִּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֶת כָּל־הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוְּהוּ יְדוּהָ: ח וַיַּעֲנוּ כָּל־הָעַם
 יְחִידוֹ וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְדוּהָ נַעֲשֶׂה

if you will indeed listen to My voice and keep My covenant, you shall be to Me a treasure among all the peoples, for the entire earth is Mine. (6) And you shall be to Me a kingdom of princes and a holy nation. These are the words that you shall speak to the Children of Israel. (7) And Moshe came and summoned the elders of the people and placed before them all these words that the Lord had commanded him. (8) And all the people responded in unison and said; All that the Lord has spoken we shall do! And Moshe brought the words of the people

RASHI

cloud absorbed. (Mekhilta) **And brought you to Me** — [This is not referring to a physical location, rather, understand this.] as the Targum [Onkelos renders: וקרבת יתכון — לפלחני — and I brought you near to My service]. (5) **And now** — If now you will accept upon yourselves [the yoke of the Torah], it will be pleasant for you from now on, since all beginnings are difficult. (Mekhilta) **And keep My covenant** — which I will establish with you concerning keeping of the Torah. **סגלה** — A beloved treasure, like וסגלת מלכים — “and the treasures of the kings,” (Ecclesiastes 2:8) [which means] expensive vessels and precious stones, which kings store away. So will you be a treasure to Me more than the other nations (Mekhilta). Now don't think that you alone are Mine, and [that] I have no others besides you. So what else do I have, that [My] love for you should be made evident? For the whole earth is Mine, but they [the other nations] mean nothing to Me. (6) **And you shall be to Me a kingdom of princes** — [כהנים means,] princes, as it is said: “And the sons of David were כהנים,” [and since David was not of priestly descent, obviously כהנים can not mean priests, but rather means,] princes (II Samuel 8:18). (Mekhilta) **These are the**

רש"י
 מְקַבְּלִים: וְאָבֵא אֶתְכֶם אֵלַי. כְּתַרְגוּמוֹ: (ה) וְעָתָה. אִם עָתָה תִּקְבְּלוּ עֲלֵיכֶם יַעֲרֹב לְכֶם מִכָּאֵן וְאֵילָף שֶׁכָּל הַתְּחִלּוֹת קְשׁוֹת: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת בְּרִיתִי. שְׁאֲכָרוֹת עִמָּכֶם עַל שְׁמִירַת הַתּוֹרָה: סִגְלָה. אוֹצֵר חֵבִיב כְּמוֹ וְסִגְלַת מְלָכִים כְּלִי יָקָר וְאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁהַמְּלָכִים גּוֹנְזִים אוֹתָם. כִּף אֶתֶם תִּהְיוּ לִי סִגְלָה מִשְׁאָר אוֹמוֹת וְלֹא תֹאמְרוּ אֶתֶם לְבַדְּכֶם שְׁלִי וְאֵין לִי אַחֵרִים עִמָּכֶם וּמֵה יֵשׁ לִי עוֹד שֶׁתִּהְיֶה חֲבַתְכֶם נִכְרַת כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ וְהֵם בְּעֵינֵי וּלְפָנַי לְכָל־עַם: (ו) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֹכֶת כְּהֻנִּים. שְׂרִים כְּמֵה דֹאֲתָ אָמַר וּבְנֵי דָוִד כְּהֻנִּים הֵיוּ: אֱלֹהֵ הַדְּבָרִים. לֹא

קדם יי: ט ואמר יי למשה הא
אנא מתגלי לך בעיבא דעננא
בדיל דישמע עמא במללותי
עמד ואף כך יהימנון לעלם
ותוי משה ית פתגמי עמא
קדם יי: י ואמר יי למשה אזיל
לות עמא ותזמנון יומא דין
ומחר ויתרוון לבושיהון:
יא ויהון זמינין ליומא

וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל־יְדוּהָ:
ט וַיֹּאמֶר יְדוּהָ אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנֹכִי בֹא
אֵלֶיךָ בְּעֵב הָעֲנָן בְּעֵבֹר יִשְׁמַע הָעָם
בְּדַבְרֵי עַמֶּךָ וְגַם־כֵּן יֵאֱמִינוּ לְעוֹלָם וַיַּגִּד
מֹשֶׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל־יְדוּהָ: י וַיֹּאמֶר
יְדוּהָ אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ אֶל־הָעָם וְקַדְשָׁתֶם
הַיּוֹם וּמָחָר וּכְבַסוּ שְׂמַלְתֵּם: יא וְהָיוּ נֹכְחִים

back to the Lord. (9) And the Lord said to Moshe, Behold, I come to you in the thickness of the cloud, so that the people will hear when I speak to you, and they will also believe in you forever. And Moshe told the words of the people to the Lord. (10) And the Lord said to Moshe; Go to the people and prepare them today and tomorrow, and they shall wash their clothing. (11) And they

RASHI

words — *No less and no more.* (Mekhilta) (8) **And Moshe brought the words of the people back** — *I.e., on the following day, which was the third day [of Sivan], for he ascended [to God only] early in the morning (Shabbat 86a). Did Moshe [really] have to [bring back an] answer [to God]? Rather, the text comes to teach you correct manners from Moshe — he did not say; Since He Who sent me knows [the answer], I do not need to reply.* (Mekhilta) (9) **בעב הענן** — *in the thickness of the cloud, and that is what is referred to as ערפל (mentioned in Exodus*

20:18). (Mekhilta) **And [they will] also [believe] in you [forever]** — *Also in the prophets who will follow you.* (Mekhilta) **And Moshe told** — *[Since he ascended to God only early in the morning, this took place] on the following day, which was the fourth day of the month.* **The words of the people** — *[Namely,] a response to this statement [“That the people will hear when I speak to you,”] I have heard from them [the Israelites]. It is their will to hear from You [directly]. Since there is no comparison between one who hears [a message] from the mouth of a messenger to one who hears [it] from the mouth of the king [himself]. [They say:] We want to see our King! (Mekhilta) (10) And the Lord said to Moshe* — *If [it is] true that they oblige [Me] to speak with them, then Go to the people, וקדשתם — [Means here] and you shall prepare them (Mekhilta), that they ready themselves today and tomorrow.*

רש"י

פחות ולא יותר: (ח) וישב משה את דברי העם וגו'. ביום המחרת שהוא יום שלישי שהרי בהשכמה עלה וכי צריך היה משה להשיב אלא בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממה שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני איני צריך להשיב: (ט) בעב הענן. במעבה הענן וזהו ערפל: וגם כך. גם בנביאים הבאים אחריו: ויגד משה וגו'. ביום המחרת שהוא רביעי לחדש: את דברי העם וגו'. תשובה על דבר זה שמעתי מהם שרצונם לשמוע ממך אינו דומה השומע מפי שליח לשומע מפי המלך רצוננו לראות את מלכנו: (י) ויאמר ה' אל משה. אם כן שמזקיין לדבר עמם לך אל העם: וקדשתם.

תְּלִיתָאָה אַרְי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה
 תְּגַלְי יְיָ לְעֵינֵי כָל עַמָּא עַל
 טוֹרָא דְסִינַי: יב וּתְתַחֵם ית
 עַמָּא סְחוֹר סְחוֹר לְמִימֵר
 אֶסְתַּמְרוּ לְכוּן מְלַמְסֵק בְּטוֹרָא
 וּלְמִקְרַב בְּסוֹפֵיָה כָּל דִּיקְרַב
 בְּטוֹרָא אֶתְקַטְלָא יתְקַטְל:
 יג לֹא תִקְרַב בֵּיהּ יְדָא אַרְי
 אֶתְרַגְמָא יתְרַגֵּם אוֹ אֶשְׁתַּדָּאָה
 יִשְׁתַּדִּי אִם בְּעִרָא אִם אֲנַשָּׁא

לְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי | בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד יְדוֹה
 לְעֵינֵי כָל־הָעָם עַל־הַר סִינַי: יב וְהִגְבַּלְתָּ
 אֶת־הָעָם סָבִיב לְאֹמֶר הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם עֲלוֹת
 בְּהָר וּנְגַע בְּקִצְהוּ כָּל־הַנֶּגַע בְּהָר מוֹת
 יוֹמָת: יג לֹא־תִגַּע בּוֹ יָד כִּי־סָקוּל יִסְקַל
 אוֹ־יִרְה יִירָה אִם־בְּהֵמָה אִם־אִישׁ לֹא

should be ready for the third day, for on the third day, the Lord will descend before the eyes of all the people upon Mount Sinai. (12) And you shall set bounds for the people around [the mountain], saying; Beware of ascending the mountain or touching its edge; whoever touches the mountain shall surely die. (13) No hand shall touch it, for he shall be stoned or cast down; whether beast or man, he shall not live. When the ram's horn sounds a long, drawn-out

RASHI

(11) **And they should be ready** — [*How are they to be ready? By being*] separated from their wives [*As verse 15 states; “Be ready for three days do not approach to a woman.”*] (Mekhilta) **For on the third day** — which is the sixth day of the month [of Sivan], and on the fifth [of the month], Moshe built the altar at the foot of the mountain, and the twelve monuments. The entire subject is narrated in the parshah of Mishpatim (Exodus 24), but there is no sequence of earlier and later events in the Torah. (Mekhilta) **Before the eyes of all the people** — This teaches us that there were no blind [people] among them, for they were all cured. (Mekhilta)

(12) **And you shall set bounds** — Set bounds for them as a sign that they should not come closer [to the mountain] than beyond the boundary. **Saying;** — The boundary says to them, “Beware of ascending beyond this point,” and you shall warn them regarding this. **Or touching its edge** — [I.e., the entire mountain and] even its edge. (13) **ירֵה יִירָה** — From here [it is derived] that those liable to death by stoning are [first] cast down from the stoning place, and [from the double expression of יִירָה יֵרָה we derive] that it was as high as two heights [of a man]. (Sanhedrin 45a) **יִירָה** — Means shall be cast down to the ground, like “He cast (יִירָה) into the sea.” (Exodus 15:4) **When the ram's horn sounds a long, drawn-out blast** — When the horn sounds a long, drawn-out blast, this is the signal that the Shekhinah

רש"י

וּמְנַתָּם שְׂכִינֵי עַצְמָם הַיּוֹם וּמְחַר: (יא) וְהָיוּ נְכוּנִים:
 מוּבְדָלִים מֵאִשָּׁה. מְכִילְתָּא: לְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי.
 מְכִילְתָּא. שְׁהוּא שֵׁשָׁה בְּחַדָּשׁ וּבַחֲמִישִׁי בְּנָה מִשָּׁה
 אֶת הַמְזֻבָּח תַּחַת הַהָר וּשְׁתֵּים עָשָׂרָה מִצְבֵּה כָּל
 הָעֲנָן הָאֵמוֹר בְּפִרְשֵׁת וְאֵלֶּה הַמְשַׁפְּטִים וְאֵין מוֹקֵדִם
 וּמֵאוּחָר בְּתוֹרָה: לְעֵינֵי כָל הָעָם. מְלַמֵּד שְׁלֹא הָיָה
 בָּהֶם טוֹמָא שְׁנִתְרַפְּאוּ כָּלֶם: (יב) וְהִגְבַּלְתָּ. קָבַע לָהֶם
 תְּחוּמִין לְסִימָן שְׁלֹא יִקְרְבוּ מִן הַגְּבוּל וְהִלָּאָה:
 לְאֵמוֹר. הַגְּבוּל אוֹמֵר לָהֶם הַשְּׁמֵרוּ מִעֲלוֹת מִכָּאן
 וְהִלָּאָה וְאֵתָה תְּזַהִירֵם עַל כִּךָ: וּנְגַע בְּקִצְהוּ. אֶפְלוּ
 בְּקִצְהוּ: (יג) יֵרָה יִירָה. מִכָּאן לְנִסְקָלִין שְׁהֵם נִדְחִין
 לְמִטָּה מִבֵּית הַסְּקִילָה שְׁהָיָה גְבוּהַ שְׁתֵּי קוֹמוֹת:
 יִירָה. יוֹשְׁלָךְ לְמִטָּה לְאַרְץ כְּמוֹ יֵרָה בָּיָם: בְּמִשְׁוֹף
 הַיּוֹבֵל. בְּשִׁימְשׁוֹף הַיּוֹבֵל קוֹל אֶרֶץ הוּא סִימָן סְלוֹק

לֹא יִתְקַיֵּם בְּמִיגַד שׁוֹפָרָא אֲנֹן
 מִרְשָׁן לְמִסְק בְּטוֹרָא: יד וּגְנַת
 מִלְשָׁה מִן טוֹרָא לְוֹת עֲמָא וְזִמִּין
 ית עֲמָא וְתוֹרוֹ לְבוֹשֵׁיהוֹן:
 טו וְאָמַר לְעֲמָא הָווּ זְמִינִין
 לְתַלְתָּא יוֹמִין לֹא תִקְרְבוּן לְצַד
 אֲתַתָּא: טז וְהָרָה בְּיוֹמָא
 תְּלִיתָאָה בְּמִהְיֵי צִפְרָא וְהָרָה

יְחִיָּה בְּמִשְׁךְ הַיֵּבֶל הַמָּה יַעֲלוּ בָהֶר: יד וַיֵּרֵד
 מֹשֶׁה מִן־הָהָר אֶל־הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם
 וַיַּכְבְּסוּ שְׂמֹלֹתָם: טו וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם הָיוּ
 נֹכְחִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים אֶל־תְּגִשׁוּ אֶל־אִשָּׁה:
 טז וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַּהֵיטֵב הַבִּקְרָר וַיְהִי

blast, they may then ascend the mountain. (14) And Moshe descended from the mountain to the people, and he prepared the people, and they washed their clothing. (15) And he said to the people; Be ready for three days; do not approach a woman. (16) And it was on the third day when it was morning, that

RASHI

has withdrawn and the cessation of the Voice [of God]. As once the Shekhinah has withdrawn, they are permitted to ascend [the mountain]. (Mekhilta) **The horn of a ram** — *The [term יובל] refers to the shofar of a ram, for in Arabia, they call a ram yovala. And this shofar was from Yitzchak's ram [the ram that Avraham sacrificed instead of Yitzchak].* (Pirkei d'Rabbi Eliezer, 31). (14) **From the mountain to the people** — *This teaches that Moshe did not attend his [own] affairs, but [went] from the mountain [directly] to the people.* (Mekhilta) (15) **Be ready for three days** — *I.e., for the end of three days. That is the fourth day, for Moshe added one day on his own. This is according to the view of Rabbi Yose [who maintains that the Torah was given on the seventh of Sivan]. However, according to the one who maintains that the Ten Commandments were given on the sixth of the month, Moshe did not add anything, and לשלשת ימים — for three days is the same as ליום השלישי — for the third day.*” (Shabbat 87a) **Do not approach a woman** — *[to be intimate] for these entire three days, so that the women may ritually immerse themselves on the third day and thus be in a state of purity to receive the Torah. Since if they have relations within the three days, the woman may discharge semen after her immersion and again become unclean. However, after three days have elapsed [since having had relations], the semen has degenerated and is no longer capable of fertilization, and is thus pure from defiling the [woman] who emits it.* (Shabbat 86a) (16) **When it was morning** — *[This] teaches [us] that He came before them [on Mount Sinai], which is not*

רש"י

שְׂכִינָה וְהִפְסְקַת הַקּוֹל וְכִיּוֹן שְׁנִסְתַּלַּק הֵם רִשְׁאִין לְעֵלוֹת: הַיֵּבֶל. הוּא שׁוֹפֵר שֶׁל אֵיל שְׁכָן בְּעַרְבָא קוֹרִין לְדַבְּרָא יוֹבְלָא וְשׁוֹפֵר שֶׁל אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק הִיָּה: (יד) מִן הָהָר אֶל הָעָם. מְלַמֵּד שֶׁלֹּא הִיָּה מִלְשָׁה פּוֹנָה לְעִסְקָיו אֶלָּא מִן הָהָר אֶל הָעָם: (טו) הָיוּ נֹכְחִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים. לְסוֹף שִׁלְשֵׁת יָמִים הוּא יוֹם רְבִיעִי שֶׁהוֹסִיף מִלְשָׁה יוֹם אַחַד מִדַּעְתּוֹ בְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹסִי וְלְדַבְּרֵי הָאוֹמֵר בְּשֵׁשֶׁה בְּחֹדֶשׁ נִתְּנוּ עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת לֹא הוֹסִיף מִלְשָׁה בְּלוֹם. וְלְשִׁלְשֵׁת יָמִים כְּמוֹ לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי: אֶל תְּגִשׁוּ אֶל אִשָּׁה. כָּל שִׁלְשֵׁת יָמִים הִלְלוּ כְּדִי שִׁיְהִיו הַנְּשִׁים טוֹבֹלוֹת לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְתִהְיֶינָה טְהוֹרוֹת לְקַבֵּל תּוֹרָה שְׂאֵם יִשְׁמַשׁ תּוֹרָה ג' יָמִים שְׂמָא תְּפֹלוֹט הָאִשָּׁה שְׂכַבְת זָרַע לְאַחַר טְבִילָתָהּ וְתַחֲזוֹר וְתִטְמָא אֲבָל מִשְׁשִׁהָתָה שִׁלְשָׁה יָמִים כְּבָר הָזָרַע מִסְרִיחַ וְאִינוּ רְאוּי לְהִזְרִיעַ וְטַהוֹר מְלִטְמָא אֶת הַפּוֹלְטָת: (טז) בַּהֵיטֵב הַבִּקְרָר. מְלַמֵּד

קָלוּז וּבִרְקִין וְעָנָן תִּקְיָף עַל
 טוֹרָא וְקָל שׁוֹפְרָא תִקְיָף לְחֵדָא
 וְזַע כֹּל עֲמָא דִּי בְּמִשְׁרֵיתָא:
 יז וְאַפִּיק מֹשֶׁה יָת עֲמָא
 לְקִדְמוֹת מִיִּמְרָא דִּי מִן
 מִשְׁרֵיתָא וְאַתְּעֵתְדוּ בְּשׁוֹפְרֵי
 טוֹרָא: יח וְטוֹרָא דְסִינַי תִּנְנָן
 כְּלִיה מִן קָדָם דְּאַתְגְּלִי עֲלוּהִי
 יי בְּאַשְׁתָּא וְסֻלִיק תִּנְנִיה
 כְּתִנְנָא דְאַתּוּנָא וְזַע כֹּל טוֹרָא

קָלֶת וּבִרְקִים וְעָנָן כְּבֹד עַל־הָהָר וְקָל שׁוֹפָר
 חֲזַק מְאֹד וַיִּחְרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:
 יז וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לְקִרְאת הָאֱלֹהִים
 מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר: יח וְהָר
 סִינַי עָשָׂן כָּלוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְדוּהָ
 בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כַּעֲשֵׂן הַכִּבְשָׁן וַיִּחְרַד

there were thunder and lightning, and a thick cloud was on the mountain, and there was a very powerful blast of a shofar, and all the people that were in the camp shuddered. (17) And Moshe brought forth the people towards God from the camp, and they stood at the bottom of the mountain. (18) And Mount Sinai was entirely smoking because the Lord had descended upon it in fire, and its smoke ascended like the smoke of the kiln, and the entire mountain quaked

RASHI

the manner of a flesh and blood person to do, that the teacher should wait for the pupil. And so we find in Ezekiel (3:22,23), "Arise, go out to the plain, ... And I arose and went out to the plain, and behold, there the glory of the Lord was standing." (17) Toward God — This tells [us] that the Shekhinah went out towards them like a bridegroom goes out to greet his bride. This is [the meaning of] that which is stated: "The Lord came from Sinai" (Deuteronomy 33:2), and it does not say, "came to Sinai." (Mekhilta)

At the bottom of the mountain —

*According to its plain meaning, at the foot of the mountain. However, its midrashic interpretation is [as its literal translation; — "Under the mountain," meaning], that the mountain was uprooted from its place and was covered over them like a tub. [And God said to them; If you accept the Torah fine, if not, here, under this very mountain, will be your burial place]. (Shabbat 88a) (18) [And Mount Sinai] was entirely smoking — This word עָשָׂן is not a noun, because the shin is vowelized with a patach. Rather [it is] the past tense of a [singular] verb in the form of פעל [masculine third person singular] like אמר — he said, שמר — he watched, שמע — he heard. That is why it is rendered by targum as, תנן — "was entirely smoking," and [Onkelos] did not translate תננא [which would be a noun and mean; "was entirely in smoke"]. All [other instances of] עָשָׂן in Scripture are vowelized with a kamatz because they are nouns. **The kiln** — [Used for the baking]*

רש"י

שְׁהַקְדִים עַל יָדָם מַה שְּׂאִין דְּרָף בְּשָׂר וְדָם לַעֲשׂוֹת
 בְּן שְׂהִיא הָרַב מִמֵּתִין לְתַלְמִיד וְכֵן מְצִינוּ קוּם צֵא
 אֶל הַבְּקָעָה וְגו' וְאָקוּם וְאַצֵּא אֶל הַבְּקָעָה וְהִנֵּה שָׁם
 כְּבוֹד ה' עֹמֵד: (יז) לְקִרְאת הָאֱלֹהִים. מְגִיד
 שְׁהַשְׂכִּינָה יֵצֵא לְקִרְאתָם כְּחֵתַן הַיּוֹצֵא לְקִרְאת
 כְּלָה וְזֶה שְׁנֹאמֵר ה' מִסִּינַי בָּא וְלֹא נֹאמֵר לְסִינַי בָּא:
 בְּתַחֲתֵית הָהָר. לְפִי פְשׁוּטוֹ בְּרַגְלֵי הָהָר וּמְדַרְשׁוֹ
 שְׁנִתְלַשׁ הָהָר מִמְּקוֹמוֹ וְנִכְפַּה עֲלֵיהֶם כְּגִיגִית:
 (יח) עָשָׂן כָּלוּ. אִין עָשָׂן זֶה שָׁם דְּבַר שְׁהָרִי נְקוּד
 הַשִּׁי"ן פִּתַּח אֶלָּא לְשׁוֹן פּוּעַל כְּמוֹ אָמַר שְׁמַר שְׁמַע.
 לְכַף תְּרַגְמוּ תִנְן כְּלִיה וְלֹא תְרַגְם תִּנְנָא וְכָל עָשָׂן
 שְׁבַמְקִרָא נְקוּדִים קַמֵּץ מִפְּנֵי שְׁהֵם שָׁם דְּבַר: הַכִּבְשָׁן.

לְחַדָּא: יט וְהוּא קל שׁוֹפְרָא
אָזל וְתַקַּף לְחַדָּא מִשָּׁה מִמְלִל
וּמִן קָדָם יי מִתְעַנִּי לִיָּה בְקָל:
ב וְאַתְגְּלִי יי עַל טוֹרָא דְסִינַי

כָּל־הֶהָר מְאֹד: יט וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ
וְחִזַּק מְאֹד מִשָּׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ
בְקוֹל: ששי כ וַיֵּרֶד יְדוּהָ עַל־הַר סִינַי אֶל־

violently. (19) The sound of the shofar grew increasingly stronger; Moshe would speak and God would answer him with a Voice. (20) The Lord descended

RASHI

of lime. One could think that it means [Mount Sinai smoked] like this kiln and no more. Therefore, Scripture states; “[The mountain] burned with fire to the midst of the heaven;” (Deuteronomy 4:11) [thus the fire was far greater than in a lime kiln]. Why then does the Torah say “kiln”? In order to explain to the [human] ear so that it is able to hear, [and accept that which is being said]. He gives humans a sign familiar to them. Similar to this [is the description in reference to God:] “He shall roar like a lion” (Hosea 11:10). Who is it that gave strength to the lion if not He? Yet Scripture compares Him to a lion! But we describe Him and compare Him to His creatures in order to explain to [humans] what the ear is able to hear [and accept]. Similar to this [is],

“And its sound [the Voice of God] was like the sound of abundant waters.” (Ezekiel 43:2). Now Who gave the water a sound, if not He? Yet you describe Him by comparing Him to His creatures in order to explain to [humans] what the ear is able to hear [and accept] (Mekhilta).

(19) Grew increasingly stronger — *It is the way of mortals that the longer one blows long notes [on a horn], the weaker and dimmer its sound becomes. Here, however, it grew continually stronger. Now why at the beginning was this so [i.e., a weak sound]? In order to attune their ears to that which they were able to hear [and not shock them suddenly] (Mekhilta).*

Moshe would speak — *When Moshe would speak and transmit the Commandments to Israel — since they heard from the mouth of God only “I am ...” and “You shall not have ...” (Makkot 24a) — the Holy One, Blessed is He, would assist him [Moshe] by giving him strength so that his voice would be strong and audible (Mekhilta). **Would answer him with a Voice** — [Moshe was concerned lest someone would not hear him, therefore the verse states; “God would answer him with a Voice;” meaning] He would answer him concerning the voice, [i.e., Moshe's own voice, by making it strong (see previous Rashi and Levush HaOrah). The כ in בקול is used], similar to [the כ of באש in the phrase:] “That will answer with fire (I Kings*

רש"י

שׁל סיד יכול כְּכַבֵּשׁן זֶה וְלֹא יוֹתֵר תְּלַמּוּד לוֹמֵר
בְּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. וּמֵה תְּלַמּוּד לוֹמֵר כְּבִשָּׁן
לְשֹׁבֵר אֶת הָאוֹזֵן מֵה שְׁהִיא יְכוּלָה לְשִׁמּוֹעַ נוֹתֵן
לְבְרִיּוֹת סִימָן הַנֶּכֶר לָהֶם. כִּי־צִא בּוֹ בְּאַרְיֵה יִשָּׁאָג וְכִי
מִי נִתֵן כַּח בְּאַרִי אֶלָּא הוּא וְהַכְּתוּב מוֹשְׁלוֹ בְּאַרְיֵה
אֶלָּא אֲנִי מְכַנֵּן וּמְדַמֵּן אוֹתוֹ לְבְרִיּוֹתָיו כְּדִי לְשֹׁבֵר
אֶת הָאוֹזֵן מֵה שְׁיְכוּלָה לְשִׁמּוֹעַ. כִּי־צִא בּוֹ וְקוֹלוֹ
כְּקוֹל מַיִם רַבִּים וְכִי מִי נִתֵן קוֹל לַמַּיִם אֶלָּא הוּא.
וְאַתָּה מְכַנֵּה אוֹתוֹ לְדַמּוּתוֹ לְבְרִיּוֹתָיו כְּדִי לְשֹׁבֵר אֶת
הָאוֹזֵן: (יט) הוֹלֵךְ וְחִזַּק מְאֹד. מִנְהַג הַדְּיוּט כֹּל זְמַן
שֶׁהוּא מְאַרְיָף לְתַקּוּעַ קוֹלוֹ מִחֲלִישׁ וְכוּהָה אֲבָל כָּאֵן
הוֹלֵךְ וְחִזַּק מְאֹד וְלָמָּה כִּף מִתְחַלֵּה לְשֹׁבֵר אֲזַנֵּיהֶם
מֵה שְׁיְכוּלִין לְשִׁמּוֹעַ: מִשָּׁה יְדַבֵּר. כִּשְׁהִיָּה מִשָּׁה
מְדַבֵּר וּמִשְׁמִיעַ הַדְּבָרוֹת לְיִשְׂרָאֵל שְׁהִרִי לֹא שָׁמְעוּ
מִפִּי הַגְּבוּרָה אֶלָּא אֲנֹכִי וְלֹא יְהִיָּה לָךְ וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְסִיעֵנו לְתַת בּוֹ כַּח לְהִיּוֹת קוֹלוֹ מִגְּבִיר וְנִשְׁמָע:
יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל. יַעֲנֶנּוּ עַל דְּבַר הַקּוֹל כְּמוֹ אֲשֶׁר יַעֲנֶה

כג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קְדָם יי לֹא יִכּוֹל
עֲמָא לְמַסְק לְטוֹרָא דְסִינַי אַרְי
אֵת אֶסְהֵדָת בְּנָא לְמִימַר תַּחֲסִים
יֵת טוֹרָא וְקַדְשִׁיהּ:

כג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְדוָה לֹא־יִוְכַל הָעָם
לָעֲלֹת אֶל־הַר סִינַי כִּי־אַתָּה הִעַדְתָּה בְּנֹו
לְאֹמַר הַגִּבַּל אֶת־הַהָר וְקַדְשָׁתוּ:

(23) And Moshe said to the Lord, The people are unable to ascend Mount Sinai, for You have warned us saying; Set boundaries for the mountain and sanctify it.

RASHI

to stand at their position [and not come forward]. פֶּן יִפְרֹץ — An expression of a breach. [Meaning] He will kill among them and thus make a breach in them. (23) The people are unable — [I.e.,] I do not need

to warn them because as of today they are in a state of having been warned for these past three days, and they cannot ascend [the mountain] since they have no permission to do so.

רש"י
על עמדם: פֶּן יִפְרֹץ. לְשׁוֹן פְּרֻצָה יְהוּרוֹג בָּהֶם וַיַּעֲשֶׂה
בָּהֶם פְּרֻצָה: (כג) לֹא יִוְכַל הָעָם. אֵינִי צָרִיף לְהַעֲדִיד
בָּהֶם שְׁהָרִי מוֹתָרִין וְעוֹמְדִין הֵם הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת יָמִים
וְלֹא יוֹכְלוּ לָעֲלוֹת שְׂאִין לָהֶם רְשׁוֹת:

YITRO FOR FRIDAY

יתרו ליום ששי

כד וַיֹּאמֶר לִיָּהּ יי אֲזִיל חוֹת
וְתַסֵּק אֶת וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְכַהֲנָיִם
וְעֲמָא לֹא יִפְגְּרוּן לְמַסְק לְקָדָם

כד וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְדוָה לְךָ־רִד וְעָלִיתָ אִתָּהּ
וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֶל־יְהֹוָה:

(24) But the Lord said to him; Go, descend, and [then] you shall ascend, and Aharon with you, but the priests and the people shall not break [rank] to ascend

RASHI

(24) Go, descend — And warn them a second time. Because we caution a person prior to the act, and we caution him again, at the time the act is actually happening.

ועלית אתה ואהרון עמך והכהנים — I might think that they too shall go up with you, [and the verse should be read; “And you shall ascend, and Aharon with you, and the

priests, but the people ...]. Therefore, the Torah states: “And you shall ascend” [the additional pronoun אִתָּהּ is meant for emphasis, as an exclusion]. Consequently, you must say that you [Moshe] have a designated area for yourself [hence the exclusion of אִתָּהּ], Aharon shall have a designated area for himself, and the priests shall have an area for themselves. Moshe went closer [to God] than Aharon, and Aharon closer than the priests [and was also closer to Moshe and thus the verse states; “And Aharon with you,”] but the people shall

רש"י
(כד) לָךְ רִד. וְהַעֲדִיד בָּהֶם שְׁנֵית שְׁמוֹרוֹזִין אֶת הָאָדָם
קוֹדָם מַעֲשֶׂה וְחוֹזְרִין וּמְזוֹרִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַת מַעֲשֶׂה:
וְעָלִיתָ אִתָּהּ וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים. יִכּוֹל אִף הֵם
עִמּוֹ תִלְמוּד לֹמַר וְעָלִיתָ אִתָּהּ. אָמַר מַעֲתָה אִתָּהּ
מְחִיצָה לְעַצְמָךְ וְאַהֲרֹן מְחִיצָה לְעַצְמוֹ וְהַכֹּהֲנִים
מְחִיצָה לְעַצְמָם מֹשֶׁה נִגַּשׁ יוֹתֵר מֵאַהֲרֹן וְאַהֲרֹן יוֹתֵר
מִן הַכֹּהֲנִים. וְהָעָם כָּל עֶקֶר אֶל יְהֹוָה אֶת מַצְבֵּם